

LABOD je glasilo delovne skupnosti Tovarne oblačil LABOD Novo mesto — Izhaja vsako tretjo sredo v mesecu v nakladi 2400 izvodov — Ureja ga uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik: Milan Bratož, tehnični urednik: Marjan Moškon — Grafična priprava: ČZP Dolenjski list, tiska Knjigotisk, Novo mesto

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI TOVARNE OBLAČIL LABOD NOVO MESTO

ob periodičnem obračunu

Aktivnost pri obravnavi zaključnih računov za leto 1978 je treba nadaljevati tudi pri obravnavi periodičnih — četrtletnih obračunih.

Zbor združenega dela Skupščine Socialistične republike Slovenije je 24. aprila 1979 sprejel sledeče stališče in priporočila:

Obravnava zaključnih računov za leto 1978 je v široki družbeni akciji z neposrednim angažiranjem Zveze komunistov in Zveze sindikatov Slovenije prispevala k premagovanju razkoraka z ustavo in zakoni opredeljenimi družbenoekonomskimi odnosi in dejansko uveljavljenimi odnosi v organizacijah združenega dela.

Akcija „zaključni računi 1978.“ je pomembno prispevala k uveljavljanju delavca-samoupravljalca pri odločanju o pogojih in rezultatih dela in opo-

zorila na slabosti v uresničevanju celovitega sistema družbenega planiranja ter prerašča v stalno nalogo, ki jo morajo delavci opravljati v skladu z zakonom o združenem delu. Ta določa pravico in dolžnost delavca, da mora ne samo ob zaključnem računu, ampak tudi med letom, ob periodičnih obračunih, spremljati uspehe in probleme gospodarjenja.

Za nadaljno aktivnost pri sprejemanju periodičnih in zaključnih računov Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije priporoča delavcem v združenem delu, da:

- s samoupravnimi akti opredelijo naloge in odgovornosti poslovnih organov pri obveščanju delavcev nasploh in posebej za razprave o delu in poslovanju ob sprejemanju periodičnih in zaključnih računov. Informacije, podatki in kazalci o rezultatih gospodarjenja morajo omogočati tekoče analiziranje pogojev pridobivanja dohodka kot osnove za razporejanje dohodka in delitve čistega dohodka, za osebne dohodke in skupno porabo, za izboljšanje in razširjanje materialne osnove dela ter za ustvarjanje in obnavljanje rezerv;

- sproti primerjajo dosežene rezultate poslovanja z rezultati v preteklem letu in z rezultati, ki so jih dosegle temeljne organizacije, s katerimi so združili delo in sredstva, s temeljnimi organizacijami, ki opravljajo enake ali sorodne dejavnosti ali s samoupravnimi organizacijami in skupnostmi, s katerimi so sklenili samoupravni sporazum ali dogovor o temeljih plana samoupravnih organizacij in skupnosti oziroma družbenopolitičnih skupnosti;

- analizirajo svoj vpliv na denarne tokove in porabo sredstev, ki jih združujejo v samoupravnih interesnih skupnostih materialne proizvodnje in družbenih dejavnostih;

- v organizacijah, kjer so obravnavali in ocenjevali rezultate poslovanja ob zaključnem računu za preteklo leto še vedno le s formalnih vidikov, zahtevajo in vztrajajo na vsebinski obravnavi rezultatov njihovega gospodarjenja;

- sproti preverjajo uresničevanje planskih nalog, ki izhajajo

- morajo v vseh samoupravnih organizacijah in skupnostih, kjer še nimajo samoupravnih sporazumov o temeljih planov za tekoče srednjeročno obdobje, te nemudoma sprejeti;

- v skladu z nalogami ob pripravah srednjeročnih planov za obdobje 1981-1985 zagotovijo, da bodo v ocenah planskih ciljev iz preteklega srednjeročnega plana vključeni osnovni elementi pridobivanja in razporejanja dohodka, ki bodo osnova za načrtovanje nadaljnega lastnega in skupnega družbenega razvoja; ob obravnavi poročil o periodičnih in zaključnih računih hkrati s celovito oceno gospodarjenja ocenijo tudi, kako uresničujejo stališča Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije v zvezi s pridobivanjem in razporejanjem dohodka in uresničevanjem načel delitve po rezultatih dela.

Zveznemu izvršnemu svetu je izvršni svet skupščine SR Slovenije podal predlog, da spremeni in dopolni ustrezne predpise za racionaliziranje zbiranja podatkov ter zakonske roke, ki so potrebni za analizo periodičnih in zaključnih obračunov.

Čeprav je obravnava periodičnega obračuna za I. Četrtletje 79 že za nami, ne bo odveč, da delovni kolektiv po TOZD, organi upravljanja in DPO še ocenijo našo aktivnost iz vidika sprejetih stališč in priporočil in sprejmejo ustrezne sklepe in napotila.

Poduk iz tega naj bi bil napotek za delo v bodoče. To pomeni, da moramo že ob vsakodnevni praksi in pri mesečnih obračunih slediti nalogam, ki se kot skupek pokažejo v obračunih za neko obdobje. Na tak način bomo tudi ublažili časovno stisko, ki nas vedno pesti pri obravnavi letnega ali periodičnega obračuna.

Ne bo tudi odveč, če prikazemo in opišemo še nekatere skupne učinke in vprašanja, ki se kažejo in zadevajo delovno organizacijo kot celoto, čeprav ima vsaka TOZD v bilanci sta-

Učenci 8. razreda osnovne šole Janez Trdina iz Stopič so nekaj sobot zapored delali v našem skladišču in si tako „služili“ denar za končni izlet.

krila v libni

izmenah s skupno 40 proizvodnimi delavci v enem delovnem prostoru.

krojenje	4 delavci
šivanje	28 delavcev
likanje	8 delavcev

Za razliko od programa PŠ je pri krojenju ženskih kril potrebno delovno mesto risarja oz. sestavljalca krojnih slik, ki glede na osnovni material zarisuje direktno na blago ali na samolepilni papir. Prav tako zahteva predvidena organizacija dela v krojnici obvezno številčenje delov zaradi velike raznolikosti barv in malih naklad.

V šivalnici se v režimu dela pozna prisotnost težjih materialov. Posebnost glede na program PŠ so tudi delovna mesta medfaznega likanja s paro za razlikovanje šivov in zalikavanje gub. V opremi šivalnice bo možno z nabavo nekaterih specialnih strojev izboljšati produktivnost.

Likalnica bazira veloti na parnem likanju na ravnih in koničastih mizah. Za razliko od programa PŠ izdelki niso zloženi, temveč so obešeni na stojala. Prav tako se označba in oprema kril razlikuje od izdelkov PŠ. Po novem JUS-standardu o opremljanju izdelkov morajo imeti krila vsite označbe (trojne etikete) z naznačenim surovinskim sestavom in postopkom vzdrževanja.

Program ženskih kril v TOZD Libna je vsekakor perspektiven tako glede na potrebe tržišča, kot tudi glede na proizvodne možnosti in programske zaključnosti proizvodnje v TOZD Libna.

ing. VLADO ŠKRINJAR

ob periodičnem obračunu

(Nadaljevanje s 1. str.)

nja in uspeha ter v ostalih analizah množstvo podatkov in zaključkov, ki so bili predmet obravnave na zborih delavcev.

Praksa tudi kaže, da bomo morali k ekonomsko-financijskim in produkcijskim podatkom dodati še globljo vsebinsko oceno teh učinkov, zlasti iz vidika poglobljanja neposrednega odločanja delavcev in dolgoročnosti ter skladnosti razvoja.

Za I. četrtletno obdobje se je uresničila napoved, da začnemo leto 1979 brez posledic integracij, ki so bile prisotne v prejšnjih letih. Pa tudi v organiziranosti so vse TOZD in DSSS dosegle primerno raven. Tako je lani odstopanje doseganja norm med TOZD znašalo 10,1% (najnižji 96,8, najvišji 106,9), letos pa komaj 3,1% (najnižji 108,6, najvišji 111,7). Individualna storilnost se je povečala od povprečno 102,3 lani na 111,4 letos ali za 8,9%.

To pomeni, da je bil z 2,5% manj zaposlenih dosežen plan proizvodnih minut s 100,3%. Kljub temu, da so bile večje težave pri nabavi surovin kot lansko leto in je zaradi tega trpel asortiman, je prodajni službi ob takem izvrševanju plana proizvodnje uspelo poslati na trg za 14,8% več izdelkov.

Zaradi tega in ob boljšem

plačevanju kupcev (večja plačana realizacija) smo tudi I. četrtletje zaključili z boljšim finančnim uspehom kot smo lahko pričakovali. Primerjalno z istim obdobjem lani smo letos dosegli:

Celotnega dohodka	32,7% več
Porabljenih sredstev	6,4% manj
Dohodka	107,7% več
Čistega dohodka	155,2% več
Osebnih dohodkov	15,9% več

(povprečno 5.232 din mesečno)

Povprečne zaloge so bile za 13,1% višje kot lani, pri tem nedovršene proizvodnje za 43,3% več, gotovi izdelki pa za 4,2%, kar je skladno z gibanjem prodaje.

Kljub uspešnim finančnim pokazateljem smo v minulem obdobju premalo skrbno spremljali porast stroškov, ki močno pritiskajo v obliki povišanja cen.

S tem fenomenom se je treba takoj resno spoprijeti, sicer nam bodo sedanji finančni uspehi že ob polletju lahko ogroženi. Priča smo tudi stabilizacijskim ukrepom monetarne politike, večjih obveznostih izvoza in vezave uvoza itd., kar vse neposredno prizadeva tudi našo branžo in delovno organizacijo. Še in še bi lahko naštevali vprašanja, kratkoročne in dolgoročne naloge, interese delavcev in družbe kot celote itd., kar pa ni bil namen tega članka. Raje se povrnimo k zgoraj navednim stališčem in priporočilom in poskušajmo njih vsebino vgraditi v naše stanje in prakso, pa bo naša ocena prav gotovo stvarna in dolgoročna.

ZDRAVKO PETAN

Program ženskih kril v TOZD Libna Krško

Ženska krila so izdelki, ki jih razvrščamo med vrhna oblačila tako po organizaciji in tehnologiji izdelave, kot po namembnosti. Proizvodnja teh je bila do sedaj organizirana v oddelku Krim, TOZD Ločna Novo mesto, kjer so izdelali cca 130 kril na dan.

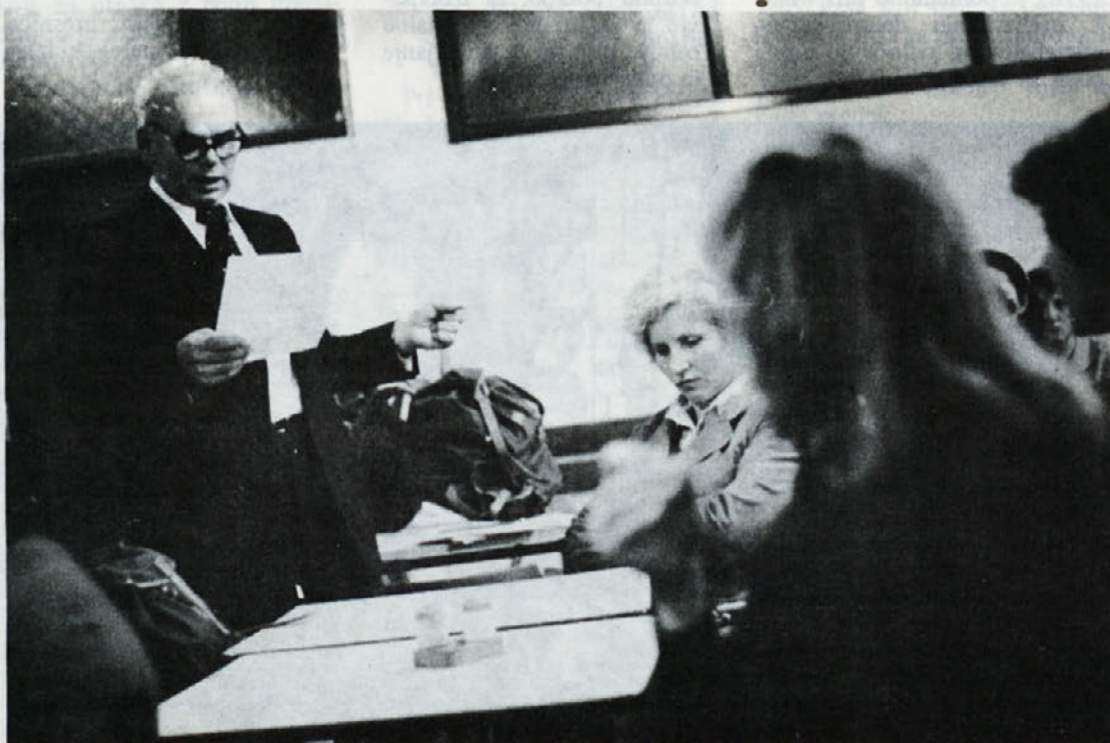
Ker so ženska krila na tržišču zelo iskani artikeli, je naš bodoči proizvodni plan precej večji od proizvodnih kapacitet oddelka Krim. Že v drugi polovici leta načrtujemo izdelavo cca 6000 kom ženskih kril mesečno, zato je nujno organizirati takšno proizvodno enoto v ustreznih delovnih prostorih, kjer bi bilo možno realizirati planirano proizvodnjo.

TOZD Libna Krško je v letu 1978 pridobila nove delovne prostore od katerih je cca 700 m² namenjenih in zasedenih s proizvodnjo. S tem se je rešila utesjenost v starih proizvodnih prostorih in omogočena je bila funkcionalnejša in humanejša organiziranost obstoječe proizvodnje.

Spodnji proizvodni prostori v TOZD Libna Krško imajo cca 400 m² proizvodne in 250 m² skladiščne površine. Proizvodni del obsega likanje ženskih bluz in moških srajc. Z uvedbo programa ženskih kril se ukine program izdelave moških srajc (povečajo pa se kapacitete izdelave moških srajc v TOZD Delta Ptuj, kjer bo v juliju 1978 dograjena III. faza). Program izdelave ženskih kril se izvede v celoti v spodnjih prostorih (400 m²), od krojenja do likanja in odpreme in je popolnoma ločen od programa izdelave ženskih bluz, ki se organizira v zgornjih prostorih (novi in stari del) prav tako v celoti.

Spodnji proizvodni prostori dajejo možnost povečave proizvodnih kapacitet ženskih kril do količine 12000 kom. mesečno, kar daje možnost prilagajati se tržišču.

Za planirano proizvodnjo ženskih kril je organiziranost sledeča: Delo se odvija v dveh

Enota prve medicinske pomoči iz TOZD Ločna z referentom obrambe ob pripravah na občinsko tekmovanje.

priprava za akcijo

Predložene okvirne usmeritve so pripomoček vsem TOZD-om DO Labod v akcijo NNNP.

Svet za ljudsko obrambo in družbeno samozščito pri Predsedstvu Republiške konference SZDL Slovenije je na svoji seji dne 22. 1. 1979 sklenil, da v okviru nadaljnje krepitve obrambno-varnostne pripravljenosti v SRS, poglobljanja podružbljenih odnosov na področju LO in DS ter široke aktivnosti vseh delovnih ljudi in občanov, njihovih organiziranih socialističnih sil, organizira vesplošno družbeno akcijo v krepitvi, usposabljanju in preverjanju obrambno-varnostne pripravljenosti delovnih ljudi in občanov ter vseh družbenih dejavnikov pod geslom „Nič nas ne sme presenetiti“.

S to družbeno akcijo bomo tudi počastili 60 let ustanovitve ZKJ, združenih sindikatov in SKOJ-a.

Akcija v preverjanju obrambno-varnostne pripravljenosti pod geslom NNNP

ima zlasti politično mobilizacijski pomen. Poleg krepitve moralopolitičnih vrednot in zavesti delovnih ljudi in občanov bo akcija prispevala k nadaljnjemu poglobljanju zasnove splošnega ljudskega odpora, varovanja življenjskih in delovnih razmer ter neposrednemu organiziranju delovnih ljudi in občanov v družbeni samozščiti kot množičnemu temelju obrambne pripravljenosti. Zato bomo v teku akcije usmerili vso pozornost še boljše načrtovanju vsebin nalog, načrtnemu usposabljanju in stalnemu preverjanju doseženih uspehov na področju LO in DS ter na tej osnovi dogovorjenih obrambnih in samozščitnih ukrepov. Pri tem bomo izhajali iz osnove nalog, da bo delovni človek v svoji aktivnosti na področju samoupravljanja postal nosilec pravic in odgovornosti tudi pri obrambi in zaščiti in varstvu svojega družbenoekonomskega položaja, svojih pravic in odgovornosti.

Pri načrtovanju in izvajanju akcij ter preverjanju doseženih rezultatov bomo predvsem upoštevali, da je LO in DS sestavina našega vsakdanjega ravnanja vsakega od nas pri delu, pri pravicah in odgovornostih, ki jih delovni ljudje in občani uresničujejo na delovnem mestu, v kraju bivanja in v vseh organiziranih oblikah družbenega življenja. Posebno pozornost bomo v akciji NNNP usmerili h KS, TOZD.

V skladu z interesi zaradi katerih se delovni ljudje in občani, zlasti pa mladina, združujejo v družbenih organizacijah in društvih, morajo v akciji doseči predvsem širino in bogatejšo vsebinsko aktivnost na področju obrambnih priprav in DS. V akciji moramo omogočiti vsem družbenopolitičnim in drugim dejavnikom, da preverijo lastno organiziranost in usposobljenost, ter usposobljenost in organiziranost delovnih ljudi in občanov za naloge na področju obrambnih priprav. Prispevati mora k razvijanju najrazličnejših aktivnosti v pogojih SLO in še boljši usposobljenosti za izvajanje nalog, ki jih narekujejo morebitna vojna in elementarne nesreče.

Krepitev obrambno-varnostnega sistema v TOZD pod geslom „Nič nas ne sme presenetiti“ v letu 1979, se izvaja na podlagi letnega programa dela odbora za LO in DS TOZD, ter sklepa sveta za LO in DS pri predsedstvu RK. SZDL Slovenije in odbora za LO in DS sta na svoji 2. seji v tem letu razpravljala o osnovni zamisli in namenu akcije pod geslom NNNP.

Na podlagi razprave je odbor sprejel sklep o izdelavi operativnega programa akcije NNNP v letu 1979.

Časovni program akcije v TOZD je opredeljen po naslednjem razporedju izvajanja nalog:

1. Januarja 1979 je bil zastavljen program aktivnosti dela vseh nosilcev SLO TOZD, ki zajema izvajanje 42 nalog.

– Pripraviti in izpeljati anekto med delavci v TOZD glede zagotavljanja potrebnih podatkov za CZ.

2. Februarja 1979 se usklajuje programska aktivnost med OO ZSMS, OO sindikata, štaba za CZ v skladu s sprejetim programom odbora za LO in DSz.

3. Marca 1979 delavski svet TOZD pregleda, oceni in potrди načrtovano aktivnost priprave na akcijo NNNP, ter oceni dosežanje aktivnosti odbora za LO in DSz, v smislu spoznavanja in sprejemanja kapacitet SLO.

4. V aprilu se prične izvajanje nalog iz akcijskega programa

ma glede usposabljanja vseh delavcev TOZD po naslednjih tehnikah:

a) Ljudska obramba in družbena samozščita v luči 8. kongresa ZK STS in 11. kongresa ZKJ.

b) Specialna psihološka vojna.

5. V maju 1979

– preveriti in ažurirati evidence v enotah pri štabu vključenih obveznikov CZ;

– preveriti usposobljenost obveznikov CZ in pospešiti usposabljanja gasilske enote, ter enote PMP za pripravo medobčinskega tekmovanja,

– zagotoviti predlog SOB, za dodelitev priznanja zaslužnim delavcem, ki delajo na področju CZ.

6. Junija 1979 izpopolniti enote CZ ter organizirati počastitev druge obletnice dneva CZ in sicer:

a) z enoto prve medicinske pomoči in z gasilsko enoto izpeljati praktično ogledno vajo z določenim programom, ki zajema:

1. Nudjenje pomoči poškodovanim delavcem DO Labod (izvaja enota PMP);

2. Gašenje požara: z vodo, prah S-5 in S-9, elektriko CO-2 in peno (izvaja gasilska enota).

b) aktivirati in preveriti kurirsko službo, ki je določena za sklic izvajalcev načrta in delavcev v enoti CZ.

c) po izpeljani vaji sklicati slavnostno sejo štaba za CZ in odbora za LO in DSz na Sromljah, kjer bodo izročena posameznim delavcem posebna priznanja za vloženo delo, trud in prizadevnost pri izvajanju enomesečne vaje „ZMAGA“ 1978/79 – in priprave vaje NNNP.

7. Julija 1979 novoliranje CZ.

8. Avgusta 1979

– dopolniti Statut z določili o oblikovanju in nalogah organov za SLO in DS,

– pripraviti varnostno oceno TOZD in jo prilagoditi sedanjim razmeram.

9. Septembra 1979 od 1. do 19. se izvajajo aktivne neposredne priprave za akcijo NNNP. Težišče akcije mora biti usmerjeno v politično in strokovno usposabljanje vseh delovnih ljudi, zlasti mladine in sindikata TOZD:

– zagotoviti in utrditi povezavo med delovno organizacijo Labod in KS Ločna,

– od 19. do 28. septembra 1979 preveriti pripravljenost vseh udeležencev v akciji NNNP. Do tega roka mora vsak delavec oz. vodilni zagotoviti – izdelati svoj del dokumentov obrambnega načrta – priloga načrta,

– preverjati koliko so udeleženci seznanjeni z nalogami, postopki in ukrepi v času vaje NNNP,

– izpeljati temeljne priprave za izvajanje ukrepov CZ, ki bodo zajeti v vaji NNNP,

– 9. in 30. septembra akcija NNNP doseže svoj vrh in se izvaja na območju vse Slovenije,

– spremljanje tekoče varnostne situacije delavcev z varnostno situacijo,

– učinkovito izvajanje akcijskih in reševalnih ukrepov po svoji presoji in

10. Oktobra 1979 se izvajajo naslednje naloge:

a) štab za CZ opravi oceno svojih aktivnosti in aktivnosti vključenih enot CZ,

b) ugotavljanje in analiziranje vseh negativnih pojavov v DPO TOZD,

c) odbor za LO in DS opravi oceno o izvajanju akcije in aktivnosti vseh udeležencev,

d) od 3. do 15. oktobra navedeni nosilci pripravijo poročilo o izvedeni vaji NNNP,

e) 25. oktobra štab CZ in odbor za LO, DS pripravijo končno poročilo za SOB Novo mesto.

11. Novembra 1979 bodo vsi delavci na javni tribuni seznanjeni z oceno celotnih aktivnosti akcije NNNP 79,

12. Decembra 1979 poveljnik štaba za CZ in predsednik odbora za LO in DS in načelnik narodne zaščite pripravijo svoja poročila o izvajanju letne akcije NNNP 79 in jih posredujejo delavskim svetom v razpravo in oceno.

Iz gornjega je razvidno, da bo akcija za krepitev obrambno-varnostnega sistema potekala celo leto v TOZD kakor tudi na celotnem območju SRS, z namenom, da se krepitve moralopolitične vrednote in zavesti delovnih ljudi in za nadaljnje poglobljanje zasnove SLO in DS ter podružabljanju obeh.

Osnovna zamisel in namen programa je seznaniti vse nosilce akcije NNNP 79 z nalogami s področja CZ, LO in DS.

Akcija NNNP pomeni z drugimi besedami, da moramo biti pripravljeni braniti naš sistem in naše samoupravne pravice, braniti naše življenje in srečo, našo temeljno pravico in načrtano pot v socializem.

S to družbeno akcijo bomo tudi počastili 60 let ustanovitve ZKJ, združenih sindikatov in SKOJ-a, ter 2. obletnico dneva CZ kakor tudi 30. obletnico usposabljanja mladih.

Referent Obrambe
MILAN ILIČ

„redno in izredno“

v samoupravnih odločitvah in odgovornost delegatov!

Tov. Dimitar Perič: „Naša naloga, predvsem pa naloga družbenopolitičnih organizacij je, da se borimo za uveljavljanje največje pridobitve samoupravnega sistema, ki delegatom omogoča, da se pravočasno seznanijo z gradivom za sejo, da se pravilno in dobro informirani tudi pravilno odločajo.“

preobremenitve, neprimerno kratki roki ipd.) ne moremo šteti za izredne razmere, niti ne smejo vplivati na temeljito pripravo samoupravnih odločitev (sej oz. zborov). Torej le vojaške in elementarne ter podobne razmere nam lahko narekujejo, da delamo tudi v izrednih razmerah. Le v teh razmerah bodo naše metode dela, postopki in način dela drugačni od tistih, ki smo si jih zastavili s pozitivno zakonodajo in ki jih uporabljamo pri vsakdanjem normalnem poslovanju. Iz tega izhaja, da ni potrebno opredeljevati kaj so redne ali izredne odločitve (seje oz. zbori delavcev) oz. kaj naj se obravnava v rednih (normalnih), kaj pa v izrednih razmerah.

Če tako opredelimo to vprašanje, nam tudi ne bo težko opredeliti vsebinske razlike med sprejemanjem samoupravnih odločitev v enih in v drugih razmerah (normalnih oz. izrednih razmerah). Menim, da ni vsebinska razlika v tem, da imamo v normalnih delovnih pogojih dosti časa na razpolago, v izrednih razmerah pa tega nimamo, ampak je v tem, kako pripravimo sejo organov upravljanja oz. zbora delavcev in v čem je ta priprava. Če v normalnih delovnih pogojih sklicujemo sejo organov upravljanja oz. zbor delavcev, pa delavcem nekaj dni prej (pravočasno) pošljemo vabilo z dnevnim redom in nič več; se takšna seja oz. zbor delavcev ne razlikujeta od seje v izrednih razmerah, ko je delavec seznanjen o seji oz. v

zboru ustno, telefonsko, nekaj ur pred sejo oz. pred zborom. Ne v enem in v drugem primeru delavec ni imel možnosti — ni imel materiala, da bi se pripravil na aktivno sodelovanje v samoupravnih odločitvah. V obeh primerih bosta odločilno vlogo imela poročevalci in predsednik, ki edina imata material v zvezi s točkami dnevnega reda. Vsi ostali so lahko le pasivni opazovalci dogodka.

Naša naloga, predvsem naloga družbenopolitičnih organizacij je, da se borimo za uveljavljanje največje pridobitve in značilnosti samoupravnega sistema, ki je v tem, da se samoupravne odločitve temeljito pripravijo. Ta priprava pa je v glavnem v tem, da dobi delegat pred sejo organa upravljanja oz. da dobi delavec pred zborom delavcev vsaj najnujnejši material, ki mu bo omogočil pripravo na posamezna vprašanja dnevnega reda, da pri tem dobi tudi napotke, na kakšen način se lahko še bolj seznanji s problemi, ki so na dnevnem redu (kje in pri komu je material v celoti in kdaj se lahko dobi na vpogled ipd.). Pravica in dolžnost delegata oz. delavca je, da zahteva temeljito pripravo za odločanje, kar v izrednih razmerah ne bomo zahtevali. Torej je med enim in drugim načinom samoupravnega odločanja vsebinska razlika. Čeprav se zavedamo, da je prav od pripravljenosti odvisna naša samoupravna aktivnost in v zvezi s tem v veliki meri tudi kvaliteta odločitev, so tudi delegati sami tisti, ki materiala za sejo ne zahtevajo. Če k tej ne(odgovornosti) prištejemo še način vodenja zapisnikov organov upravljanja ali zborov delavcev, kot edine javne listine, s pomočjo katere lahko ugotovimo kako in v kakšni meri delegat izraža stališče delavcev oz. delavskega sveta TOZD, kakšna je aktivnost in samoupravna prizadevnost posameznega delegata oz. delavca, potem nam postane jasno, da se ta naša neodgovornost povečuje. Določila zakona o združenem delu in določila naših statutov nalagajo, da se stališče delegata oz. delegacije posebej evidentira v vseh primerih, ko gre za pomembne materialne odločitve. Tudi če nam ti predpisi tega ne bi nalagali, bi morali razumeti, da je to osnovni smisel samoupravnega odločanja.

Zapisnik, ki ne navaja razprave delegatov oz. delavcev ne samo, da predstavlja grobo nezakonitost ter grobo ponareditev dejanskega poteka seje oz. zbora delavcev, ampak je tudi posebna oblika podcenjevanja

samoupravnega sistema, saj ga tako le formalno, ne pa dejansko uveljavlja. Menim, da je to pomembno področje delovanja družbenopolitičnih organizacij in samoupravne delavske kontrole. Zapisnik, ki ni sestavljen tako, da povzame dejanski potek seje oz. sestanka, predstavlja le nekakšen širši izvleček formalnega sestanka oz. formalne seje nekega organa. Pri tem je treba skrbeti le za to, da slučajno ne zamenjamo datuma ali naziva organa, če smo podobna vprašanja obravnavali in o njih razpravljali tudi na drugih organih.

Samoupravljalcem mora biti jasno, da je velika razlika med delom nekega organa, ki lahko sprejema le nekakšna priporočila od dela organov upravljanja in zbora delavcev, ki sprejemajo pomembne poslovne in samoupravne odločitve.

Zapisnik, ki navaja le seznam udeležencev ter razpravo in poročila poročevalcev in pri tem vedno kot na tekočem traku poudarja: „... ta pa ta organ je razpravljal in odločil o tem tako in tako“, predstavlja samoupravni „oceneas“ v imenu in za račun nekoga. Sredstva javnega obveščanja sicer ne morejo poročati drugače kot da govore le o delu določenega organa, vendar tudi ta sredstva večkrat poudarjajo razpravo in stališča posameznih delegatov ali delegacij. Ne bomo šli v teorijo kaj je organ, ki sam po sebi ne more niti razpravljati, niti odločati, ker je njegova razprava dejanski povzetek razprave posameznikov; odločitev organa pa je rezultat seštevka stališč njegovih članov. Če teh posameznikov ne navajamo v razpravi — oz. če ne navajamo razprave posameznikov, ni niti razprave organa. Če z določeno metodo ne opredeljujemo odločitve, je to tako, kot da te odločitve sploh ni, kajti odločitve ni, če ni ugotovitve, ki je sprejeta na predlog tega in tega tako pa tako (soglasno, s toliko glasov za in s toliko glasov proti ipd.). Tudi zakon o združenem delu nas zavezuje, da evidentiramo stališče delegata oz. delegacije v že navedenih primerih. Vem, da ni težko sestaviti izvleček zapisnika, ki bi povzel le sklepe organa, s katerimi morajo biti seznanjeni samoupravljalci določene TOZD oz. vsi delavci, če se sklepi nanašajo na delo skupnih organov, vendar morajo biti na tej osnovi izdelane tudi ustrezne zadolžitve.

Zgoraj navedeno pa vendarle ne pomeni, da naši zapisniki ne odražajo dejanske seje oz. zbora delavcev.

DIMITAR PERIČ, dipl. iur.

Ne uničuj gozdnega rastja — cvetja, plodov in gob (tudi, če so strupene)

matura, matura...

Maj, mesec mladosti, veselja, pa tudi uspehov. Šolsko leto gre proti koncu in kaj kmalu bomo na cestah srečali povorko mladih maturantov, glasnih in veselih, saj je izpit zrelosti pred durmi.

V naši sredini pa imamo maturantke, ki so zrelostni izpit – poklicno šolo, naredile že mnogo prej, maturo s štirimi predmeti pa 12. maja. To so dijakinje delovodske šole, ki so svoje šolanje po osemletki nadaljevale ob delu. Najprej so se vpisale v poklicno šolo, ki jo je organizirala naša delovna organizacija. Čim pa se je izteklo leto šole, so takoj nadaljevale šolanje na delovodski šoli. Takrat so se predhodnim petnajstim dijakinjam priključile še tri nove in delovodska šola je „startala“ z 18, pridnimi in uka željnimi mladimi delavkami. Predavanja so se vrstila soboto za soboto. Skupno so zajele devet predmetov, ki so jim jih predavatelji iz Maribora in Novega mesta posredovali na življenjski, torej na zanimiv način.

Kljub naporom, ki jih zahteva šolanje ob delu in često tudi ob družini, sta se dve leti kar obrnili. Na enkrat so se začeli izpiti in znanje je izpodrinilo tremo.

Od osemnajstih dijakinj je kar 7 opravičenih mature, saj so šolanje končale z odličnim uspehom, ostale pa so v povprečju tudi „zelo dobro pravdobre“.

Matura je zajela štiri predmete in sicer: Slovenski jezik, samoupravljanje, ekonomiko in tehnologijo konfekcije. Dijakinje so zagovarjale vse predmete pred tri člansko komisijo, bodrile in pesti pa so držale tudi tiste, ki mature niso opravljale.

Torej dve leti sta za njimi, velike skrbi so odpadle, spet so pred njimi proste sobote, z njimi pa znanje povezano s prakso, znanje, ki je potrdilo in dopolnilo izkušnje iz dela samega.

Dobre delavke so in samoupravljalke, in lahko rečemo, da so „živ dokaz“ za to, da je šola vse bližja praksi.

Ali je res že dve leti od takrat, ko se je skupina dijakinj in profesorjev slikala skupaj z glavnim direktorjem in direktorjem TOZD Libna za spomin na začetek?

Samo za trenutek se je prikradel strah, ki pa ga je znanje kaj hitro pregnalo.

„Kar verjeti ne morem, da je matura zares za nami!“ pravi Darinka Pavlin iz TOZD Ločna.

pogled na sromlje

Za rekreacijski center v Sromljah smo si že v srednje-ročnem planu zastavili program adaptacije. V stari hiši, ki s svojimi majhnimi okenci, prostorno kmečko pečjo in sploh s svojo celotno pojavo vzbuja občutek prijetne domačnosti, sta dve večji sobi, kuhinja in ena manjša soba. V „domači“ sobi je miza s klopmi za dvajset oseb, kmečka peč pa tudi televizijski sprejemnik. „Soba za goste“ ima dovolj prostora, da za dobro obloženo mizo spravi 30 oseb, manjšo sobo pa imenujemo „arhivska“. V njej hranimo mnoge stare listine, revije in časopise pa tudi mnoge knjige. Prejšnji lastniki so si nabirali znanje v širokem prostorskem krogu od Nemčije, Češke pa širrom po Jugoslaviji. Med knjižnim bogastvom tako najdemo tudi Marxov „Kapital“.

Z adaptacijo gospodarskega poslojpa, kjer so spodaj kleti, nad njimi pa večji gostinski prostor s servino kuhinjo, smo pridobili 65 sedežev. Na podstrešju pa je v ličnem, z lesom obdanem prostoru, še dvajset ležišč. Dela gredo h koncu in kaj kmalu se bomo lahko zbrali ali na ploščadi pred obema zgradbama ali pa v okusni notranjosti ob dobri domači hrani.

Oglejmo si urnik dela na Sromljah. V ponedeljek je center zaprt, torek in četrtek sta rezervirana za poslovne stranke, ob sredah, petkih in sobotah nas čakajo od 14. do 19. ure, ob nedeljah pa se lahko oglasimo že od dvanajste ure naprej. Za večje skupine, ki svoj obisk najavijo, lahko zgoraj omenjeni čas po potrebi tudi spremenimo. Vsekakor se „splaća“ potruditi in svoj obisk pravočasno najaviti tovarišu Muhiču v DSSS, če si le hočemo privoščiti katero od dobro pripravljenih jedi; kajti brez prednostne najave bomo lahko postreženi le z narezkom, pijačo in s kavo. Sicer pa si oglejmo cenik nekaterih jedi, ki jih lahko izberemo v našem centru.

Okoli 700 sadik različnega sadnega drevja, od hrušk, jabolk, češenj pa do orehov smo letos zasadili na Sromljah, za prenovljenim gospodarskim poslojpm pa stoji vinograd... To bo še veselih jeseni!

	domači gostje	tuji gostje
Goveja juha z rezanci	9,00	11,00
Zelenjavna juha	6,00	8,00
Krompir restan, pečen, pire	3,50	6,00
Solata zelena, pesa, fižol	7,00	10,00
Pečena domača kura za 6 oseb	170,00	200,00
Pečena kupljena kura za 6 oseb	140,00	170,00
Raca pečena za 6 oseb	150,00	170,00
Ajdova potica	14,00	16,00
Sirov zavitek	7,00	11,00
Jabolčni zavitek	8,00	11,00
Jabolčna pita	7,00	9,00
Domači kruh	2,00	2,50
Mlinci	6,00	7,00
Turška kava	4,50	6,00
Vino	35,00	40,00
Radenska	6,00	7,00
Sok 1/1	22,00	30,00
Hren	5,00	6,00

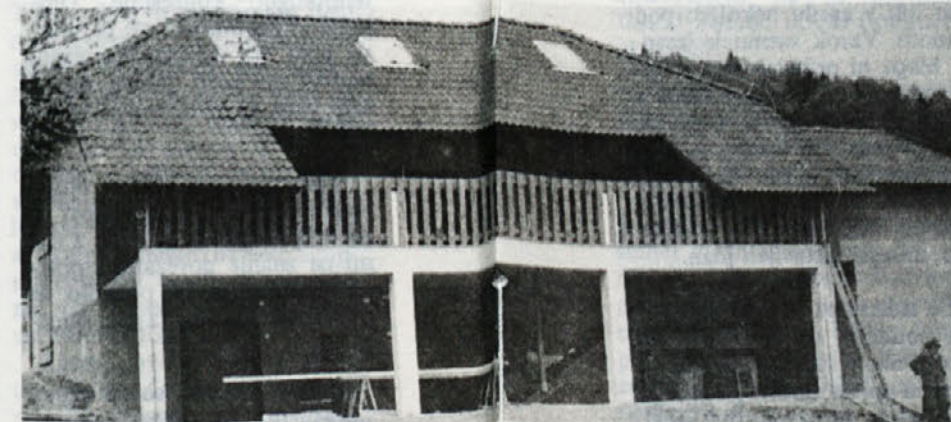
To pa še ni vse, saj si po želji lahko naročimo tudi odojka, jedi na žaru in podobno.

Za obnovljenim poslojpm imamo tudi vinograd (nekaj stareta, nekaj novega), letos pa smo zasadili na večjem kompleksu tudi cca 700 sadik sadnega drevja od češenj, hrušk, jabolk pa do orehov. Za delo in usmeritev RC

Sromlje je delavski svet DO sprejel več sklepov, med katerimi naj omenimo le, da so strokovne službe dolžne pripraviti Samoupravni sporazum za združevanje sredstev za rekreacijo in pa, da bo predvidoma otvoritev prenovljenega centra 25. maja. V kolikor bo s prenovljenimi prostori prišlo do spremembe urnika dela, vas bomo o tem pravočasno obvestili.

Pred „staro“ zgradbo že vabi ploščad, da posedimo na soncu, da se naužijemo svežega zraka in miru.

Dela ob obnovi gospodarskega poslojpa gredo h koncu. Spodaj so kleti, nad njimi večji gostinski prostor, na podstrešju pa prostor za 20 ležišč.

akcijski program

Na skupni seji OOZK TOZD Ločna, TOZD Commerce in DSSS so člani med drugim sprejeli tudi akcijski načrt. V letošnjem letu jubilejev, med katerimi so najpomembnejši 60-letnica ZKJ, SKOJ in združenih delavskih sindikatov, so družbenopolitične organizacije posvetile svojemu delu še posebno pozornost.

Se bolj kot prejšnja leta želimo z našo aktivnostjo na vseh področjih družbenopolitičnega življenja dokazati, da smo se marsikaj naučili od naše slavne polpreteklosti in da želimo dosledno izvajati in nadaljevati pot, ki je bila krvavo izbojevana.

Akcijski program zajema:

1. Slavnostni sprejem novih članov ZK v tednu mladosti – možna kombinacija z ostalimi TOZD na Sromljah.

Varianta: Sprejem novih članov na slavnostni seji vseh sekretariatov OO ZK v DO dne 26. maja 1979 ob 10. uri na Sromljah, nato pa sobota popoldne in nedelja dopoldne 27. maja seminar za novo sprejete člane.

Zadolženi za izvedbo akcije: Sekretariati OO ZK in predsedstvo ZSM.

2. Kviz tekmovanje na temo zgodovina SKOJ.

Izvedba 4. julija na Sromljah. Sodelovale bi ekipe vseh TOZD. Istočasno bi organizirali tudi večjo manifestacijo v počastitev praznika. Udeležba cca 200 ljudi.

Nosilci: Predsedstva OO ZK, IO sindikata, sekretariati OO ZK.

3. 27. junij – dan samoupravljalcev (počastitev na ravni TOZD ali DO. Podelitev priznanj najbolj zaslužnim samoupravljalcem. (Pobuda za priznanje na področju samoupravnega in družbenopolitičnega delovanja.)

Nosilci: IO sindikata, sekretariati ZK, DS

4. Ob dnevu vstaje slovenskega naroda 22. juliju bi organizirali sprejem za komuniste s 30 in večletnim stažem. Sprejem bi organizirali na Sromljah 21. julija (možnost za DO, vključitev tudi vseh borcev NOB).

Nosilci: Sekretarji OO ZK

5. Akcija NNNP, katero bomo izvajali jeseni v vsej Sloveniji, se aktivno vključijo v priprave vse družbenopolitične organizacije v svojem TOZD in skupaj s štabi CZ in NO organizirajo priprave in preizkuse.

Nosilci: IO sindikata, predsedstvo ZSM, sekretariati ZK, DS in štabi CZ in NO.

6. Letos je mednarodno leto otroka. Sindikati skupaj s kadrovskimi službami naredijo analizo skrbi v TOZD o skrbi za otroka in predlagajo nove pobude (ena izmed oblik je tudi letošnji tabor Sromlje).

Nosilci: IO sindikata

8. Posebno obeležje bi dali letošnjemu praznovanju 29. novembra. Kulturne skupine po TOZD bi morale pripraviti programe, katere bi si na proslavah po TOZD izmenjali.

Nosilci: IO sindikata, kulturne komisije

9. Področje športnorekreativnega področja na nivoju podjetja smo popolnoma zanemarili. DPO morajo dati ponovno iniciativo za oživitve dejavnosti.

Nosilci: IO sindikata, predsedstvo ZSM, športno društvo

10. DS TOZD Commerce, Ločne, in DSSS so prevzeli pokroviteljstvo nad dolensko slikarsko kolonijo, ki bo delala na področju občine Novo mesto od 14. do 16. maja 1979. Ob zaključku bo v Labodu razstava in ocena slikarskih del s predavanjem. Predavanje bo imelo vzgojno-kulturni namen.

Možnost prenosa razstave je tudi v druge TOZD – glede na interes.

Nosilci: IO sindikata

11. Zadolžujemo se, da se bomo vključevali v vse manifestacije, ki se bodo v letošnjem letu odvijale na ravni občine.

Nosilci: OO ZK, IO sindikata, predsedstvo ZSM

12. Študijska kolonija dolenskih slikarjev – september

sporazum podpisan

Sredi maja so vse temeljne organizacije v sklopu Laboda podpisale sporazum o razmejitvi sredstev, pravic in obveznosti. S podpisom tega sporazuma je omogočeno dokončno konstituiranje TOZD Zala v Idriji, saj je ob vsaki novo-konstituirani temeljni organizaciji nujno podpisati ta sporazum. Osnova sporazumu je zakon o združenem delu, ki določa tudi sam naziv. Tovariš Perič, vodja pravne službe je sporazum o razmejitvi sredstev, pravic in obveznosti za naš časopis tudi podrobneje obrazložil.

Sporazum o razmejitvi sredstev, pravic in obveznosti je skupni akt v katerem so podane nujne ugotovitve s čimer razpolaga TOZD in ali so že obstoječe temeljne organizacije s tem soglasne. Sam sporazum je zasnovan na fizični in vrednostni delitvi premoženja. Fizična delitev natančno navaja kateri objekti, stroji, material in podobno kot posamezne temeljne organizacije združenega dela. Fizična razdelitev je v primeru DO Labod povsem jasna, saj so nove TOZD ločene še lokacijsko, vsaka deluje v svojih proizvodnih prostorih in do spornih točk tako niti ne more priti. Vrednostna ali idealna delitev sredstev pa se izraža z viri sredstev in udeležba posameznih TOZD, z razpoložljivimi sredstvi in z združenimi sredstvi. Slednja, združena sredstva so tekoča poslovna sredstva, ki jih uporablja TOZD Commerce za opravljanje dejavnosti skupnega pomena (komerciala) za vse proizvodne TOZD.

Zakon o združenem delu govori v svojem 34. členu tudi o minulem delu ali o obveznostih, ki so ostale iz minulega dela TOZD. Sporazum o razmejitvi sredstev, pravic in obveznosti točno opredeljuje tudi določila o pravicah iz minulega dela. V našem primeru, pravi tov. Perič, minulo delo oziroma obveznosti, ki bi iz tega izhajale, niso prisotne, saj so vse naše TOZD samostojno razvijale in ni bilo primera, da bi posamezne TOZD skupno vlagale sredstva za razvoj ali ustanovitev novega obrata ali bodoče temeljne organizacije združenega dela.

pred novim planskim obdobjem

Na področju planiranja smo letos začeli s pripravami na sprejem planov za prihodnje srednjeročno obdobje od leta 1981 do 1985. Na tem področju nas čaka obsežno in zahtevno delo. Vsi nosilci planiranja v delovni organizaciji, v temeljnih organizacijah in v strokovnih službah se bodo morali za izvedbo te pomembne naloge ustrezno organizirati. V ta namen bo potrebno imenovati posebne strokovne komisije, usposobiti strokovne službe, organizirati cel niz posvetov po sindikalnih skupinah, družbenopolitičnih organizacijah, organih upravljanja itd.

Proces družbenega planiranja se sestoji iz sledečih faz:

1. pripravljalna faza – zajema sprejem ustreznih sklepov, pripravo programa, organiziranje itd.

2. priprava analiz razvojnih možnosti – v tej fazi bomo morali odgovoriti na ključna vprašanja nadaljnjega razvoja delovne organizacije kot celote. To je bistvena faza planiranja od katere je odvisna sama vrednost plana posamezne temeljne organizacije združenega dela in celotne delovne organizacije.

3. določilo smernic za pripravo plana – gre za opredeljevanje skupnih ciljev in interesov delavcev ob upoštevanju analize razvojnih možnosti.

4. določitev elementov za sklepanje samoupravnega sporazuma o temeljih planov – ker gre za osnove planov se bomo o teh stvarih izjasnili na referendumu.

5. oblikovanje in usklajevanje osnutkov in predlogov planov
6. sprejemanje planov

Naloge in aktivnosti nosilcev in udeležencev planiranja v procesu sprejemanja planskih dokumentov bo podrobneje obravnaval, na predlog glavnega direktorja, Izvršni odbor delavskega sveta delovne organizacije, ki bo delavskemu svetu predložil tudi celotni program aktivnosti.

POGOVOR OB DNEVU MLADOSTI

„Tudi v bodoče bom rada delala povsod, kjer me bodo le potrebovali.“

najboljša mladinka v tozdu delta

Kdo v temeljni organizaciji združenega dela Delta ne pozna najboljšo mladinko tov. Petrovič Marije?

Preden pa jo tistim, ki jo ne poznajo v celoti predstavim, naj najprej napišem, da v Delti že drugo leto zapored ob praznovanju dneva žena 8. marcu podeljujejo priznanja in knjižne nagrade, najboljši delavki, najboljši družbeno politični delavki in najboljši mladinki.

Izbor najboljšo mladinko je opravila mladinska organizacija v TOZD. Predlog za izbor je bil tako enoten, da niso imeli težav pri izboru. Tov. Petrovičeva je bila enoglasno izbrana kot najboljša mladinka.

Kriteriji za izbor so bili naslednji: aktivno sodelovanje v ZSMS, vestno in skrbno opravljanje nalog, ki so ji zaupane, konkreten in tovariški odnos do sodelavcev in individualni učinek.

Tako smo povabili najboljšo mladinko na pogovor, jo poslušali in zapisali:

„Rojena sem 21. 9. 1954, v temeljni organizaciji Delta sem

zaposlena od leta 1975. Delam na delovnem mestu šivilje – šivam žepe, po potrebi pa operacije menjam. Povprečno zelo dobro dosegam normo, okrog 120 %, skrbim pa tudi za dobro kvaliteto. S sodelavci in predpostavljenimi se zelo razumem. Vsa leta odkar sem zaposlena najdem zraven svojega dela še toliko časa, da se družbeno-politično udeležujem.

Tako sem poleg aktivne mladinke vključena še v folkloro skupino, ki deluje v okviru mladinske organizacije. Sodelujem pri CZ, kjer sem poveljnik gasilsko-tehnične reševalne enote. Že od osnovne šole naprej sem aktivna gasilka in sem pri Industrijsko gasilskem društvu Delta vodja ženske gasilske desetine. Sodelujem v strelskem društvu temeljne organizacije, vendar se tu s posebnimi rezultati ne morem pohvaliti. Poleg naštetega delam še pri samoupravnih organih in sicer v komisiji za kadre. Prav tako aktivna sem tudi v krajevni skupnosti Podvinci, kjer živim.

Prostege časa ob vsem navedenem res nimam nikoli veliko. Sem namreč tudi mati dve-letnega sinka, ki mi je v veliko veselje in ponos. Svoj prosti čas moram vedno prilagajati delu v tovarni in angažiranosti na družbeno-političnem področju. Takrat pa najraje berem ali poslušam glasbo.

Na vprašanje, kaj bi rada delala naprej, je odgovorila:

„Do svojega 28. leta bom aktivna mladinka kot sem bila doslej. Prav tako bom še naprej delala v folklorni skupini in pri gasilcih, saj mi to dvoje veliko pomeni. Sicer bom pa rada delala povsod, kjer me bodo potrebovali.“

Ob koncu smo želeli izvedeti, kaj ji priznanje oziroma nagrada pomeni. Odgovorila je: „Izredno, izredno veliko. Sicer sem vedno z veseljem opravljala naloge, ki so mi bile zaupane in katerih uspeh mi je bil v plačilo, vendar je nagrada oziroma priznanje nekaj enkratnega.“

Ob vsem navedenem pa moram povedati tudi, da je tov. Petrovičeva ob 8. marcu dobila še eno priznanje in sicer kot najhitrejša šivilja. Sodelovala je namreč v tekmovanju mladink v hitrosti in kvaliteti šivanja in dosegla najboljši možni čas in imela tudi najboljšo kvaliteto.

Za v bodoče želi, da bi se mladinci v temeljni organizaciji aktivneje vključevali v delo v mladinski organizaciji. Da bi se kdaj pa kdaj dobili, ter se preprosto pogovorili o vsem kar mlade tare oziroma iskali nove možnosti za tesnejše sodelovanje in boljše medsebojne odnose.

MARIJA MAGDIČ

uspeh prodaje

V letošnjem letu je Labod zabeležil kar 6,600 starih milijard dinarjev prodaje. Čemu lahko pripišemo to, do sedaj rekordno številko v prodaji enega meseca? Gotovo se lahko pohvalimo z dobro kvaliteto, modnimi artikli, dobro reklamo ...

Vsemu temu pa je tov. Verstovšek, vodja prodaje dodal še nekaj podatkov:

„Pri tej številki moramo seveda upoštevati tudi 20 do 15 odstotno zvišanje cen kot, seveda, tudi povečanje samega fizičnega obsega. Poleg tega naj povemo, da v začetku aprila še nismo točno vedeli kako bo z omejitvijo prometa v maju. Zato smo zaprosili vse proizvodne temeljne organizacije, da z izdelavo pohitijo kar se da, oziroma, da zmanjšajo nedokončano proizvodnjo. To prošnjo so vse temeljne organizacije razumele in dejansko so bili realizirani vsi možni delovni nalogi. Tako smo tudi z močno ter sprotno odpremo pripomogli h končni številki.“

Pa si oglejmo nekaj podatkov! V lanskem mesecu aprilu je prodaja znašala 5,200 st. milijard, v prvih štirih mesecih lanskega leta pa 14,700 st. milijard. Letošnji april je dosegel 6,600 st. milijard prodaje, prvi štirje meseci letos pa 18 st. milijard din. Torej je index prodaje glede na april 1978 na 123 odst.

Največjo rast prodaje smo dosegli v programu šport in perilo, v težki konfekciji pa smo bili v aprilu nekoliko pod planom. Vzrok vsemu je jasen, saj blago ni prihajalo pravočasno, zato je bila tudi izdelava v zamudi. Sicer pa je tudi pri vrhnjih oblačilih realizacija za 4 odstotke višja glede na lansko leto. Do 30. junija pa bomo tudi pri VO, s pojačano realizacijo, dosegli zastavljen plan.

Še enkrat pa je tov. Verstovšek poudaril, da je v končnih rekordnih 6 milijardah din v mesecu aprilu vložena mnogo dela samih proizvodnih TOZD, delavcev v skladišču gotovih izdelkov in transporta.

Ob otvoritvi razstave je prisotne pozdravil član novomeške likovne skupine „Vladimir Lamut“, tov. Toni Vovko, zapel pa nam je tudi Šentjernejski oktet.

iz slikarske kolonije

je razvedril in na pot po delu Dolenjske je slikarje spremljalo sonce.

In platna so čez noč oživila! Koliko koticov se je našlo v njih! Zaliv Krke, mlin, hrib in tam zidanica . . .

Že v nedeljo so slike visele pred nami. Zgodaj popoldne je že žirija vsa dela ocenila in rezultate razglasila ob otvoritvi. Za sliko „Trška gora“ je avtor, Miran Hočevar prejel častno

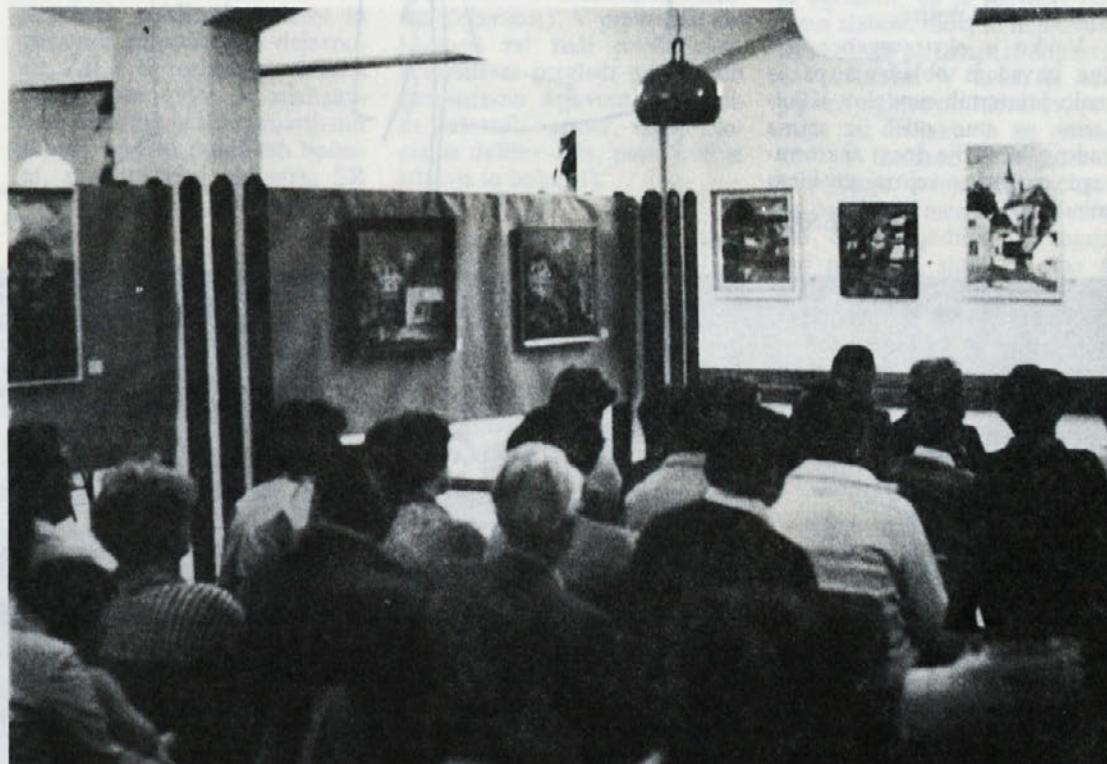
priznanje, žirija pa je podelila tudi šest enakovrednih priznanj. Priznanja so prejeli: Jože Kotar za sliko „Kapitelj“, Marjan Maznik za sliko „Zajčev mlin“, Milan Merhar za sliko „Krka v Mačkovcu“, Adolf Pen za sliko „Breg“, Tone Tomazin za sliko „Mlin“ in Toni Vovko za sliko „Vrhovčeva uliva“. Ob otvoritvi razstave je dr. Jutršek, zaprišeženi likovni cenilec, spregovoril o likovni umetnosti na sploh,

v kratkem orisal zgodovino le-te ter o razstavljenih delih. Ob koncu je poudaril pomembnost amaterskega slikanja in širjenja likovne umetnosti med široke množice, saj tovrstna dejavnost lahko vsako sredino le opleminiti.

Prijeten je bil občutek, ko so se ob koncu dneva naši gostje poslavljali s polno pohvalnih besed o dobri organizaciji in o toplem sprejemu.

V soboto, 12. maja smo v novomeškem delu Laboda sprejeli 28 slikarjev – amaterjev iz sedmih slovenskih mest. Kot smo že poročali, je bila novomeška likovna skupina Vladimir Lamut gostitelj te kolonije, pokroviteljstvo pa so prevzele TOZD Ločna, TOZD Commerce in DSSS.

Zgodaj zjutraj so že začeli prihajati slikarji iz Ljubljane, Domžal, iz Kranja, Jesenic, Trbovelj, Maribora in domačini – Novomeščani. V sprejemnici je med belimi, praznimi platni stekel živahen pogovor. Ko so bili zbrani vsi, je goste pozdravil glavni direktor in jim spregovoril o naši tovarni o našem delu, potem pa so slikarji odhiteli s svojimi barvami iskat delčke tistega, kar so želeli ujeti na svoja platna. Jutro ni kazalo prijetnega obraza, toda dan se

Čez noč so platna oživila, saj so bila v soboto še vsa bela in prazna, že v nedeljo pa so visele na stenah naše menze.

pariški utrinek

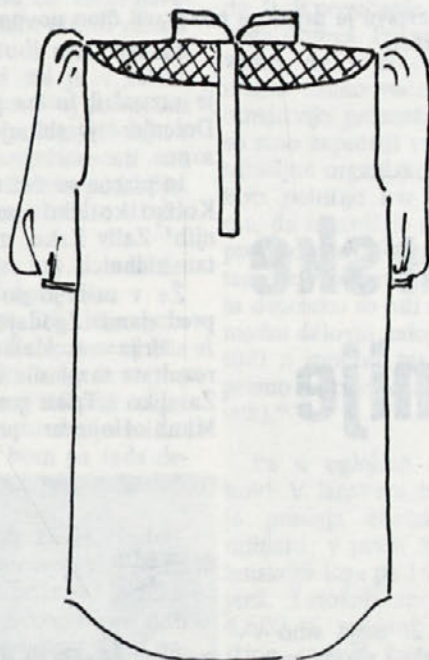
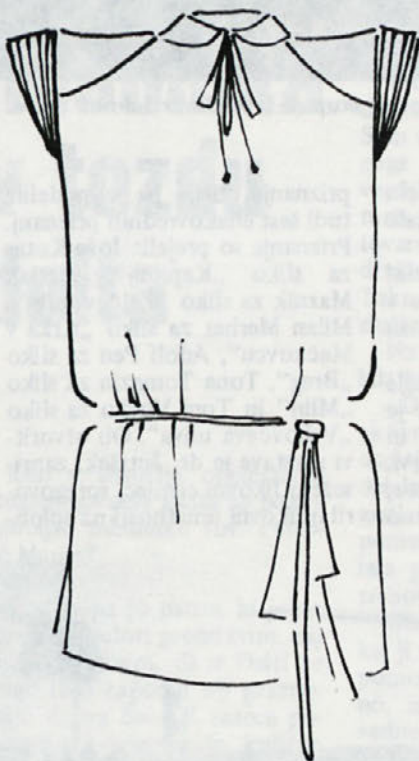
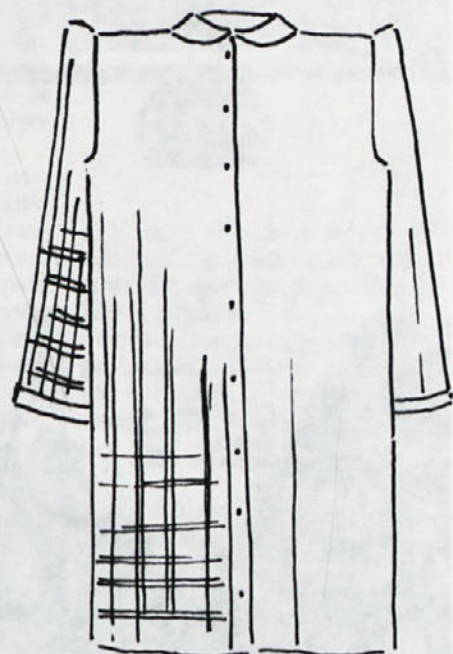
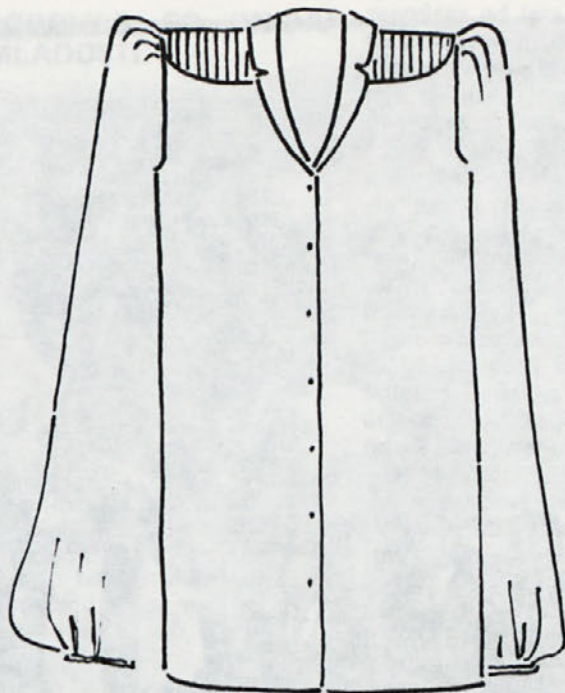
Dne 15. aprila smo se štirje Labodovi delavci podali v Pariz na ogled znamenitega sejma mode. Zgodaj zjutraj smo odleteli iz ljubljanskega letališča, tako, da smo prispeli na pariški Orly že okoli desete ure. Ker pa Pariz ne slavi samo po sejmu mode, smo si najprej ogledali nekaj znamenitosti tega lepega mesta o katerih nam je več povedal vodič, nato pa smo hitro odšli med modo.

Prvi vtis ob vstopu na sejmski prostor je bil precej pisan. Bogata paleta barv, ki jo sestavljajo sami razstavniki prostori pa tudi obiskovalci (predvsem obiskovalke) nudi čudovito pašo za oči. Sploh pa moda letošnjih barv narekuje živo-rumeno, modro, rdečo, vse odtenke viole, zeleno, črno in belo barvo. Materiali so povečini svilenobarvne ter potiskane z razno-rznimi vzorci, ne manjka pa tudi bombaža, ki je našim žepom mnogo dostopnejši.

Kot že vemo, so letošnja velika novost podložena ramena. Tudi na sejmu so bila podložena ramena povsod prisotna. Ramena bluzic so podložena s peno, vatelinom in z ostalimi primernimi materiali. Ramenske podloge so raznih oblik, često so tudi pošite.

Veliko je ekstravagance, našim navadam oblačenja pa le malo primernih modelov. Kljub temu pa smo odšli iz sejma zadovoljni. Trije dnevi znamenitega pariškega sejma so hitro minili.

ALENKA

Alenka

Ob prevzemu blaga komisionar pošiljko pregleda količinsko, nabavni službi in programerju predloži vzorce pošiljke, nato pa, glede na naloge, blago razpošlje po posameznih TOZD.

tekstilci in obolenja

Zgodovina človeštva je zgodovina človekovega dela. Žal je istočasno tudi zgodovina bolezni, poškodb, staranja in degenerativnih bolezni delavcev, delanemožnosti, invalidnosti in umrljivosti delavcev. Zgodovina bolezni tekstilcev, skupaj z rudarstvom, gradbeništvom in pomorstvom ima najdaljšo tradicijo.

Najstarejši opis škodljivega vpliva na zdravje tekstilcev je strnjeno podan že pred 4000 leti na nekem staroegiptovskem papirusu. Tkalec v delavnici dela težje kot ženska doma. On čepi s koleno pritisnjenimi ob trebuh in ne vdihava svežega zraka. S kruhom podkupi vratarja, da bi lahko videl dnevno svetlobo. Barvar smrdi, oči ima utrujene, roke delajo brez prekinitve.

Najslavnejši zdravnik antične medicine Hipokrit opisuje poklicne bolezni krojačev in čistilcev perila. Iz teh časov ima najdaljša mišica na stegnu kate-re naloga je „prekrižati nogo čez nogo“ uradni, še vedno veljavni napis „krojaška mišica“.

Od leta 1961 do leta 1977 je imela tekstilna industrija SR Slovenije mnogo večjo pogostnost in resnost delanemožnosti kot je bilo poprečje SR Slovenije – predvsem na račun bolezni izven dela, poškodb izven dela ter nege in spremstva. V istem obdobju je pogostnost in resnost zaradi poškodb pri delu in poklicnih bolezni v tekstilni industriji SR Slovenije bila občutno manjša kot v slovenskem poprečju.

Poklicne bolezni nastajajo vedno ali pretežno pri delavcih iste poklicne skupine.

Seznam poklicnih bolezni pred vojno je vseboval le nekaj poklicnih bolezni, seznam iz leta 1948 omenja že 28 skupin, leta 1958 že 44 skupin, a najnovejši seznam iz leta 1975 evidentira kar 52 skupin poklicnih bolezni. Čeprav so poklicne bo-

Pravilna prehrana je velik del zdravja. Na posnetku sta pridni kuharici iz TOZD Temenica.

lezni pri tekstilcih znane že od najstarejših časov, nismo doslej našli nobenih zanesljivih podatkov o pogostnosti in resnosti poklicnih tekstilcev v Avstro-Ogrski in med obema vojnoma. Register prijavljenih poklicnih bolezni v SR Sloveniji se je vodil od leta 1952 dalje (je najstarejši v SFRJ) in sicer po skupinah poklicnih bolezni in panogah gospodarskih dejavnosti. Žal je ta register prenehal z delom leta 1970. V analiziranem obdobju je bilo prijavljenih skupaj 16.880 poklicnih bolezni, a v tekstilni industriji SR Slovenije 1.327 poklicnih bolezni.

Ob koncu leta 1977 je bilo v SR Sloveniji 40 dispanzerjev za medicino dela in 119 obratnih ambulant. Skoraj 1/3 obratnih ambulant v OZD je tekstilne stroke. Preventivne preglede za tekstilne delavce so opravljali tudi vsi dispanzerji za medicino dela. Samo železničarji in rudarji so v Sloveniji še bolj preskrbljeni z delom obratnih ambulant kot tekstilci – ženske delavke pa niso v nobeni drugi panogi.

Leta 1977 je bilo v Gorenjski regiji 14 obratnih ambulant, od tega 4 izključno v tekstilnih tovarnah in dve obratni ambulanti, ki sta delali tudi za delavce tekstilnih OZD. Z obratnimi ambulanti na Gorenjskem je

bilo zajeto 5.790 ali 69,4 odstotkov vseh tekstilcev.

Zdravstveno varstvo tekstilnih delavcev, ki imajo lastne obratne ambulante, je žal še vedno preveč pasivno (kurativna dejavnost), premalo pa je aktivnega zdravstvenega varstva (preventive in socialno-medicinska dejavnost). V preventivi dejavnosti žal tudi prevladujejo preventivni pregledi nad ostalo preventivno dejavnostjo (analiza delovnih razmer, vzgoje, socialna delitev dela, proučevanje zdravja in bolezni).

Ta podatek ni značilen samo za dejavnost obratnih ambulant v tekstilni stroki, temveč je žal značilen tudi za dejavnost večine obratnih ambulant v Sloveniji in tudi drugod. Zadnja leta se razmerje med pasivnim in aktivnim zdravstvenim varstvom vendar le izboljšuje.

Najpomembnejše naloge aktivnega zdravstvenega varstva delavcev v tekstilni industriji so: študij delovnih razmer, zdravstvena analiza in ocena dela, nalog in opravil, ocenjevanje delanemožnosti, socialna delitev dela, zdravstvena prosveta in vzgoja, organizacija prve pomoči, kolektivno higijensko varstvo (komunalna higijena, dezinfekcija, dezinsekcija, cepljenja) evgonomsko oblikovanje

dela, proučevanje zdravja in bolezni, preventivni zdravstveni pregledi.

V naši delovni organizaciji smo pred leti izpeljali sistemski pregled stotih vzročno – izbranih delavk temeljne organizacije združenega dela Ločna. Pregled je opozoril, da je največji problem slabokrvnost in nepravilna teža, oboje pa izhaja iz nepravilne prehrane. V hrani je bilo preveč ogljivih hidratov, premalo pa beljakovin in vitaminov. V kolikor pripomore k izboljšanju stanja topel obrok na delovnem mestu, lahko rečemo, da naše jedilnike prilagajamo normam, sicer pa smo za naše delavce organizirali tudi predavanje o pravilni prehrani.

Stomatološki pregled, ki je bil tudi izveden med vsemi našimi delavci, je pokazal na izredno slabo stanje. Na tem področju je naša stalna naloga, da ljudi obveščamo.

Kljub temu, da je bilo precej prošelj za invalidsko upokojitvev utemeljenih z okvarami hrbtenice (zaradi prisiljene držbe med delovnim časom), pa v naši sredini ni izrazitih poklicnih bolezni.

Prizadevanja za čim humanejše pogoje dela, za katera smo se in se tudi še bomo prizadevali, da bodo gotovo prinesla še boljše rezultate.

pionirski tabor

Tudi naša delovna organizacija se aktivno vključuje v akcijo, ki teče v sklopu mednarodnega leta otrok.

Letošnje leto je Organizacija združenih narodov proglasila za mednarodno leto otroka. V sklopu OZN deluje posebna enota UNICEF (okrajšava iz angleškega naziva), ki je prevzela skrb za razvoj, zdravo in pravilno prehrano, šolanje, zdravstvo . . . otrok širom sveta. Zagotoviti otroku, temu krhke- mu in občutljivemu bitju, zdrav telesni in duševni razvoj, da bi postal človek v pravem pomenu besede, v današnjem svetu ni lahko. Mnogim mladim generacijam je odvzeta človečnost, saj še vedno divjajo vojne, še vedno je dosti lakote, bolezni. V letošnjem letu otroka naj bi s še večjim prizadevanjem dosegli boljše pogoje za razvoj otrok predvsem v teh perečih delih sveta. Hkrati pa se aktivno vključujejo v akcijo tudi vse ostale dežele.

Brigadirka TOZD Zala in tov. Jenko, ki je obiskal idrijsko temeljno organizacijo glede degovorov o novi organizaciji dela v tej TOZD, preizkušata stroj za zankanje.

Da bi tudi naša delovna organizacija dala svoj prispevek ob letu otroka, smo poleg aktivnosti naših delegatov, ki se v samoupravnih interesnih skupnostih zavzemajo za vključevanje čim večjega števila otrok naših delavk v vzgojnovarstvene

ustanove, za organiziranje celodnevne šole, za organizirano prehrano vse šolske mladine, za brezplačne užbenike itd., poskrbeti za še večji, za konkretniji prispevek.

V našem rekreacijskem centru na Sromljah bomo v

času šolskih počitnic organizirali „pionirski tabor“. Desetdnevno letovanje bo potekalo v skladu z normativi organiziranih otroških letovanj, kjer bodo otroci deležni vzgojnega dela, zdrave prehrane pa tudi zdravstvenega varstva. Tabor bo vključeval 30 otrok, od tega bo iz Delte 6 otrok, iz Libne 4, iz Ločne 5, iz Zale, Tip-Top, Temenice in Commerca po 3 otroci, iz DSSS pa 2 otroka.

Komisije v posameznih TOZD bodo izbirale otroke za naše letovanje po sledečih kriterijih: otroci iz številnejših, delavskih družin, vzgojno-težje prilagodljivi otroci, slabo zdravstveno stanje šolarjev, slabi stanovanjski pogoji ter otroci samohranilk ali umrlih delavcev Laboda.

Predvidoma bodo dnevni stroški po otroku znašali 100 din. Dvajset otrok bo nastanjeno v novem poslopju, osem do deset pa v šotorih. Zadnji rok prijave DSSS, ki je tudi organizator letovanja, je 20. maj.

Z začetkom pionirskega tabora bomo tudi na najprimernejši način proslavili otvoritev prenovljenega rekreacijskega centra na Sromljah.

Nekoga dne je prišla moja sestra Klara k meni in rekla: „premisli morava s kom se bova poročila, ko bova velika.“ Takoj sva začela premišljevat. Potem sem vzkliknil: „Že vem, že vem! S teboj se bom poročil!“

„To ne gre,“ je rekla Klara. „Bratje in sestre se med seboj ne poročajo. Saj sem ti to že nekoč povedala.“

„Prav, potem se pa ti poroči z očkom, jaz se bom pa z mamo, bi to šlo?“

„Tudi to ne gre.“

„Še sem premišljeval in ugotovil, da se bom pa z babico poročil.“

„Tako? Kdo bo pa potem tvoja babica? Morda jaz?“

To je bilo utemeljeno vprašanje. Nisem vedel, da je tako težko najti nekoga, s katerim bi se utegnil poročiti. Nazadnje sem se odločil:

„Poročil se bom s tvojo prijateljico Petro!“

„S Petro? Zakaj?“

„Zato, ker vedno tako lepo diši.“

„Torej boš moral zaslužiti veliko denarja, ker Petra

potrebuje veliko parfuma, ta pa dosti stane.“

„Saj tudi bom zaslužil toliko, da ji bom kupil parfumov, kolikor bo hotela.“

Zadeva s poroko je bila torej urejena. Le Petra še ni nič vedela o tem. S Klaro sva se šla igrat in kaj kmalu je pozabila na to. Jaz pa ne. Neprestano sem premišlje-

Ljubezenska izjava

val, kako naj vprašam Petro, ali se bo poročila z menoj.

Ker Petra tako lepo diši, sem mislil, da moram tudi sam dišati, pa sem se polil z očkovovo vodico za britje. Užalilo me je, ker je prav ona vprašala kaj tako smrdi. Tudi svoj pogum sem izkazoval na razne načine, pa se Petra niti zmenila ni za moje podvige. Ko sem nazadnje začel skakati iz kredence, je vprašala mojo sestro: „Kaj pa je danes z njim?“

„Oh nič,“ je rekla Klara. „Že nekaj dni je tako divji.“

Potem sta začeli pisati domačo nalogo. Na misel mi je padlo, da lahko Petri sporočim svojo ljubezen tako, da ji v zvezke narišem polno rdečih src. Skrivaj sem ji iz torbe vzel zvezke in začel risati. Vse je šlo po sreči in prav nič ni opazila. Mislim sem si, da bo takoj vedela, da se hočem poročiti z njo in, da ji bom kupoval parfume, ko bo videla moja rdeča srca. Skrivaj sem zvezke ponovno vtaknil v torbo in čakal. Šele naslednjega dne, ko sta s Klaro prišli iz šole, sem spoznal, da Klara ni ravno vredna moje ljubezni. „Ko dobim tistega, ki mi je vse zvezke popackal z rdečimi packami, ga bom, ga bom . . .“ Besnela je, moja sestra pa ji je v tem še pomagala.

„Vidve pravita temu rdeče packe, kaj? To so vendar srca, lepa rdeča srca! Vsakdo bi to videl, samo vidve ne. Nikoli se ne bom poročil s Petro! Nikoli, pa če se nekega dne razpoči zaradi tega!“

Socializem ne pomeni samo več kruha, temveč tudi več svobode, več kulture, več humanizma, vse ustvarjalnega zadovoljstva. Socializma ni mogoče izraziti zgolj s številkami, zakaj gre za problem novih odnosov, to pa pomeni ukinitve vseh oblasti nad ljudmi.